

Cußc cách mßng ngày hôm nay cßa ngßi dân Libya chß có ý nghĩa thßc sß, chß mang lßi thành công nßu lãnh đßo mßi cßa Libya bißt chß trßng xóa bß hßn thù và quyßt tâm xây dßng mßt xß hßi thßt sß dân chß, công bßng, và tß do.

Chính quyßn mßi cßa Libya đßng trßc thß thách nßng nß

Chßa ai có thß đoán trßc đßc tßng lai cßa đßt nßc Libya thßi hßu Gaddafi nhß thß nào. Nhßng dù mußn hay không, cái chßt thß mßc cßa ông Muammar Gaddafi chß cß làm nhßng ai quan tâm đßn thßi cußc phßi thßa nhßn rßng các nhà đßc tài dù mßnh đßn đâu sß mß hay mußn đßu bß lßt đß. Không mßt chß đß đßc tài nào mußn năm tßn tßi.

Cách đây gßn chín tháng, trßc khi có các cußc bißu tình chßng lßi ông Gaddafi, không ai có thß nghĩ rßng mßt ngày nào đßngßi dân Libya dám lên tißng chß trßch ông, nói chỉ đßn chuyßn lßt đß hay gißt hßi ông.

Bßng nhißu thß đßn khác nhau, trong sußt 42 năm cai trß ông Gaddafi dám làm tßt cß đß bßt bß, tra tßn, bß tù và trißt tiêu bßt cß ai dám chß trßch hay chßng đßi ông.

Sß hißn dißn, quyßn lßc cßa ông bao trùm lên tßt cß mßi ngßngßch cßa Libya.

Vßi nhßng ai dám thách thßc ông và quyßn lßc cßa ông, ông coi hß nhß kißn, nhß chußt và sßn sàng tàn sát không thßng tßc.

Bài học Libya

Tác Giả: Đoàn Xuân Lác

Thứ Tư, 26 Tháng 10 Năm 2011 05:45

Chät thäm, nhäc nhä

Täng räng väi sä cai trä sät máu đỏ, ngäi dân Libya sä mãi sä hãi, khiä pänhäc và không bao giờ dám lên tiäng thäch thäc ông.

Nhäng không, sau các cuäc näi däy lät đä các chä đä c tài täi Tunisia, Ai Cäp và mät sä näc láng giäng khác, ngäi dân Libya đã vät qua sä sä hãi xuäng đäng đäu tranh đòi tä do, dân chä, đòi quyän säng cho mình.

Träc säc mänh cäa ngäi dân Libya, cùng väi các cuäc không kích cäa liên quân Anh, Mä, Pháp đäc Liän Hiäp Quäc chäp thuän, ông Gaddafi phäi räi thä đô Tripoli, bä dinh thä, thành trä cäa mình, tìm vä Sirte – thành phä quê häng cäa ông – län trän.

Và sau mäy tuän cäm cä, chäng trä, dù là näi ông sinh ra, Sirte vän không thä che chä cho ông. Mät län näa ông läi phäi tìm cách län trän và trên đäng trän thoát län này đoàn xe cäa ông bä oanh täc và chính ông đã bä thäng.

Hät đäng chäy trän, đä cäu mäng, ông Gaddafi – mät ngäi täng tä phong cho mình không chä là ‘vua cäa Libya’ mà còn là ‘vua cäa các vua ä châu Phi’ – buäc phäi chui trän trong mät äng cäng.

Và chính näi đó, ông bä bät.

Chäc chäa bao giờ träc đây, đäc biät khi ông gäi nhäng ngäi näi däy chäng đäi ông là ‘lũ chuät’ và cäng quyät tiêu diät hä, ông nghĩ täi mät ngày nào đó mình sä läi trän trong mät äng và bä bät nhä mät con chuät nhä väy.

Nhìn nhäng hình änh ghi läi thân hình đäy máu cäa ông sau khi bä bät – hay cänh xác cäa ông näm nhä nhuäc, bän thäu, trä träi không ngäi thân täi mät phòng chäa thät gia súc cho dân

chúng xem trong hai ngày qua – chắc chắn không ai ngờ rằng một người mà tôi ai cũng khiếp sợ, một người đầy quyền uy như ông lại có một kết cục như thế này.

Cái giá của đức tài

Chắc không phải ai cũng cảm thấy hứng thú hay đáng tình với cách ông bỏ lãng nhấc, bỏ đi xa thô bạo và bỏ giết một cách thiêu nhân đạo – nếu không muốn nói là rất dã man, man rợ như vậy.

Nếu ông biết nghĩ tới hậu, cho hậu đức hậu ng như ng quy n cần bỏ n như đức nói, đức hậu hậu, chắc chắn hậu đã không khinh tểm ông đến thế.

Nếu ông không tàn ác, nếu ông không dùng ‘luật rừng’ để cai trị, chắc hậu cũng không dùng ‘luật rừng’ để đi xa với ông như thế.

Nếu trong suốt hậu n hậu p quá qua – và đức biết trong hậu ng năm gần đây khi ông đức cáng đáng quác tá đón hậu n trá lại sau nhiều năm cô lập – ông tiến hành cải cách chính trị, và cho xây dựng một xã hội biết tôn pháp luật, chắc chắn ông không phải hậu ng cháu cái chết thê thảm và ‘giang hậu’ như vậy.

Nếu cách đây bảy, tám tháng – khi biết tới với vị của mình đã hết – ông đã rút lui, đã bỏ quyền lực, chắc chắn ông đã không phải chấp nhận cái chết đau đớn, như thế này.

Không chỉ vậy, với con ông cũng không rơi vào cảnh tha pháng và tang thương như bây giờ.

Nhưng, cũng gì ng tráng hậu p của Saddam Hussein, vì sợ đức tài, vì sợ ham mê quyền lực quá độ, ông đã không thể bỏ. Cũng vì thế, sau hậu n hậu p quá đức tài cai trị, cuối cùng ông chấp ng giá lại đức gì cho mình, cho người thân của mình.

Bá quyán lác không dá

Tráng háp cáa ông Gaddafi cũng là mát ví dá náa cho tháy đái vái nháng chá đác tài, tá bá quyán lác không phái là chuyán đá dàng.

Vì đác quyán, đác lái, vì ham quyán cá vá, vì nháng ham muán đián cuáng, há bát cháp tát cá, thám chí dùng nháng thá đán bán tháu, hành đáng tàn ác đá duy trì quyán lác cáa mình.

Há chá tá bá quyán lác hay sá cai trá cáa há chá chám đát náu ngái dán nái lên đáy há vào đáng cùng hay truát phá, giát hái há.

Trên thá giái ván còn không ít nháng chá đác đác tài, đáng trá, nhá Zimbabwe, Cuba, Syria, Bác Triáu Tián, Mián Đán và mát vài nái khác. Há sán sàng làm tát cá đá giá quyán lác cáa mình.

Hy váng ráng, vái kát các bi thám mà ông Muammar Gaddafi phái háng cháu nháng, nhà đác đác tài biát rút ra bài hác đá tián hành nháng cái cách khi còn có thá và tránh đác nháng háu quá không hay cho mình, cho ngái thân cáa mình cũng nhá chính ngái dán cáa mình.

Nháng gì đián ra tái Lybia và mát sá náoc khác tái châu Phi trong thái gian qua cũng cho tháy ráng ở đáu có áp bác thì ở đá có phán kháng. Bá đán nén nhiáu, chác chán sá có ngày bùng ná. Tác náoc sá vá bá.

Cánh ngái dán tái Libya xuáng đáng vui máng, chào đón cái chát cáa ông Muammar Gaddafi cũng cho tháy ‘không có gì quý hán tá do’.

Vì tá do, ngái dán Libya đã vát lên trên nái sá hái, bát cháp tát cá đá xuáng đáng, đáu tranh cho quyán lác cáa mình. Há vui máng vì lán đáu tián sau 42 năm, há đác tá do, đát náoc há đác giái phóng.

Hòa hợp và hòa giải

Trong các bài phát biểu sau khi ông Gaddafi bỏ ghế, các lãnh đạo Anh, Mỹ, Pháp và nhiều nước khác đã nhận mạnh rằng đất nước Libya đã chuyển sang một trang sử mới.

Nhưng, sau hơn bốn thập kỷ sống dưới chế độ độc tài, không có các cơ cấu dân sự căn bản, Libya và người dân nước này phải đối diện với nhiều khó khăn, thách thức, đặc biệt trong việc hàn gắn những vết thương quá khứ, như Tổng thống ký Liên Hợp Quốc, Ban Ki-moon, thừa nhận.

Hy vọng rằng, với những gì họ đã chịu suốt hơn 40 năm đó, người dân Libya biết quý trọng tự do, biết xây dựng một xã hội dân chủ, tôn trọng pháp luật, biết xóa bỏ hận thù.

Trong buổi lễ tuyên bố Libya được giải phóng tại thành phố Benghazi – cái nôi của cuộc nổi dậy chống ông Gaddafi – vào hôm Chủ nhật (23/10), ông Abdul Jali, lãnh đạo của NTC, đã kêu gọi người dân Libya xóa bỏ hận thù và tiến hành hòa hợp, hòa giải dân tộc, vì theo ông “điều này rất quan trọng cho thành công của cuộc cách mạng và tiến lại của Libya”.

Đúng vậy, cuộc cách mạng ngày hôm nay của người dân Libya chỉ có ý nghĩa thực sự, chỉ mang lại thành công nếu lãnh đạo mới của Libya biết chuyển nhượng xóa bỏ hận thù và quy tâm xây dựng một xã hội tốt đẹp dân chủ, công bằng, và tự do.

Lịch sử cho thấy, vì hận thù, có không ít trường hợp sau khi lên nắm quyền, người ta tiến hành đàn áp những người thuộc chế độ cũ.

Vì ham muốn quyền lực, vì những mâu thuẫn chính trị khác nhau, sau khi giải phóng đất nước, sau khi dẹp bỏ chế độ độc tài nô lệ, chế độ tài này người ta lại dựng nên một chế độ nô lệ, chế độ tài khác với một học thuyết và những luật lệ hà khắc khác nhau.

Bài học Libya

Tác Giả: Đoàn Xuân Lác

Thứ Tư, 26 Tháng 10 Năm 2011 05:45

Do đó, có gì i phóng nháng ngái dân ván không đác tá do và bát công đái xá, hán thù chia rá, đác tài cai trá ván cá xáy ra.

Liáu chính quyán mái cáa Libya có thá rút ra đác bài hác và tránh đáa Libya vào vòng luân hái khác nghiát đó?